

erklæredes for ulovlige, og det var en strafbar Handling at være Medlem af en Arbejderforening; Strejker vare ulovlige Handlinger. Under disse Omstændigheder var det naturligt, at Fagforeningernes Formue ikke kunde nyde Retsbeskyttelse, og i 1865 blev det da ogsaa konstateret, at en Fagforening kunde udplyndres, uden at den skyldige kunde drages til Ansvar derfor. Hermed fulgte paa den anden Side den Fordel for Fagforeningerne, at deres Formue var sikret mod Angreb ad processuel Vej; da Fagforeningen var en retlig Nullitet, kunde man ikke sagsøge den til Erstatning eller lignende. I 1871 og 1875 lovordnedes imidlertid Fagforeningernes Stilling, men denne Stilling blev ret mærkelig. Foreningerne erklæredes vel for lovlige, men man gav dem ikke fuld Retsstilling som juridiske Personer. Om Foreningsformuernes Immunitet var der ikke Tale, og indtil Taff-Vale-Processen i 1901 var man i den Tro, at denne Immunitet var bevaret. Dommen i den nævnte Proces gik imidlertid i modsat Retning, og siden da have Fagforeningerne af deres Formue maattet udrede adskillige Skadeserstatnings-Beløb. Den nye Lov indfører imidlertid med Hensyn til dette Punkt samme Tilstand som før 1871. Gennem den nye Bestemmelse beskyttes Fagforeningernes Formue mod at blive beslaglagt til Udredelse af Skadeserstatninger i Anledning af retsstridige Handlinger, som ikke hidrøre fra Forvaltningen af Foreningens Ejendom, eller i Anledning af Handlinger, som staa i Forbindelse med Arbejdskonflikter.

II.

Ejendomspriser i Berlin.

Den statistiske Aarvog for Berlin giver hvert Aar en Oversigt over de i Rigshovedstaden stedfundne Salg af faste Ejendomme med Angivelse af Assurancesum og

Salgspris samt — saa vidt det kan oplyses — Areal. I Aaret 1905 solgtes 1324 Ejendomme, hvis samlede Assurancesum udgjorde 228 Mill. Mark, og hvorfor der betaltes en samlet Købesum af 427 Mill. Mark. For 1904 foreligger udførligere Oplysninger om Salgssummerne for de Ejendomme, hvis Areal er opgivet. Den gennemsnitlige Salgssum pr. Kvadratmeter for Grund og Bygninger udgjorde 409 Mark, men varierede naturligvis stærkt efter Ejendommens Beliggenhed m. v. Den højeste Værdi træffer man i de indre Kvarterer, Dorotheenstadt og Friedrichstadt, hvor Gennemsnitsprisen var henholdsvis 2413 og 1032 Mark pr. Kvadratmeter, og hvor der for adskillige Ejendomme betaltes lige op til 4—5000 Mark pr. Kvadratmeter.

Aarbogen bringer ved Siden af disse Oplysninger en Tabel, der viser den beregnede Værdi af samtlige bebyggede Ejendomme i Berlin. Man kommer her til betydelig lavere Tal, for 1904 gennemsnitlig 271 Mark pr. Kvadratmeter. I 1868 var det tilsvarende Tal 98 Mark, i 1878 ca. 161 Mk., i 1888 ca. 190 Mk., i 1898 ca. 227 Mk. — En Beregning af Ejendommenes Værdistigning ved forskellige Tidspunkter i Forhold til Værdien 1868 viser en interessant Parallelisme med Befolkningstilvæksten. Saaledes udgjorde den procentvise Forøgelse i:

	Ejendomsværdien pr. Kvadratmeter	Folketallet
1868—1878	64 pCt.	45 pCt.
1868—1888	94 —	101 —
1868—1898	131 —	147 —
1868—1904	176 —	175 —

Den samlede beregnede Værdi (Udbytteværdi) af Berlins bebyggede Ejendomme udgjorde i 1904 omtrent 7900 Millioner Mark.